

Innst. S. nr. 90

(2000-2001)

Innstilling fra sosialkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Annelise Høegh og Sonja Irene Sjøli om å sette inn tiltak for å øke behandlingskapasiteten for mennesker med spiseforstyrrelser

Dokument nr. 8:83 (1999-2000)

Til Stortinget

Sammendrag

Det fremmes i dokumentet følgende forslag:

- "1. Stortinget ber Regjeringen sette inn tiltak for å øke behandlingskapasiteten for mennesker med spiseforstyrrelser og i forbindelse med budsjettet for 2001 vurdere å gi prosjektstøtte også til andre behandlingstilbud enn de tradisjonelle.
2. Alle slike prosjekt må evalueres med sikte på å vurdere kvaliteten og effekten av behandlingen."

Som bakgrunn for forslaget framholder forslagsstillerne at spiseforstyrrelser er en svært alvorlig lidelse for dem som rammes, og for deres familier og nærmeste. Det understrekes at jo tidligere en spiseforstyrrelse avdekkes og kommer til behandling, jo større er muligheten for å bli frisk, og at dersom ikke effektiv behandling kan tilbys, kan lidelsen føre til vedvarende sykelige tilstander og eventuelt til døden.

Antallet som har denne lidelsen er noe usikkert, men ulike undersøkelser tilsier at tallet i Norge kan være mellom 50 000 og 80 000. Spiseforstyrrelser opptre hyppigst hos kvinner mellom 12 og 25 år, men rammer også menn. En ser også at stadig yngre barn slanker seg.

Det påpekes at behandlingen både er vanskelig og tidkrevende, og at det er et betydelig misforhold mellom det eksisterende behovet for behandling og de tilbudene som finnes.

Forslagsstillerne framholder at Nils Henrik Hougen har drevet behandlingssenter for denne pasientgruppen i Oslo i 10 år med resultater som er svært gode og med lav tilbakefallsprosent. Institutt Hougen som benytter en metode som bygger på en amerikansk terapimetode, såkalt nevrolingvistisk programmering, ønsker å bygge ut behandlingskapasiteten, og forslagsstillerne

mener den alternative metoden instituttet bygger på, bør kunne få prosjektstøtte for så å bli evaluert.

Det vises til at spiseforstyrrelser er omtalt i flere sentrale stortingsdokumenter, og at Sosial- og helsedepartementet i mars 2000 la fram "Regjeringens strategiplan mot spiseforstyrrelser".

Forslagsstillerne uttaler at i en satsing på flere og gode behandlingsopplegg for personer med spiseforstyrrelser kan det være nødvendig å utprøve flere behandlingsmetoder, bl.a. det tilbud som Institutt Hougen gir. Forslagsstillerne ser det som ønskelig å få lagt inn evalueringselementer i alle typer tilbud, for så langt det er mulig å kunne måle effekten av de forskjellige behandlingsopplegg.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Bendiks H. Arnesen, Reidun Gravdahl, Asmund Kristoffersen, Karin Lian, Einar Olav Skogholt og Gunhild Øyanger, fra Fremskrittspartiet, lederen John I. Alvheim og Harald T. Nesvik, fra Kristelig Folkeparti, Åse Gunhild Woie Duesund og Are Næss, fra Høyre, Annelise Høegh og Sonja Irene Sjøli, fra Senterpartiet, Ola D. Gløtvold, og fra Sosialistisk Venstreparti, Olav Gunnar Ballo, viser til at det i dokumentet framholdes at antallet mennesker som har spiseforstyrrelser, er svært høyt med anslag på mellom 50 000 og 80 000 personer, selv om disse tallene er høyst usikre. Spiseforstyrrelse er en alvorlig lidelse som krever langvarig behandling og tett oppfølging etter behandling. Også begynnende symptomer på spiseforstyrrelse må tas meget alvorlig. Behandlingstilbudet for denne pasientgruppa har til dels vært preget av manglende kompetanse og util-

strekkelig kapasitet. Det forebyggende arbeidet har vært for lite påaktet og preget av fragmentering.

Komiteen mener derfor at det forebyggende arbeidet må få langt større oppmerksomhet og være mer samordnet. Det er alvorlig at det i flere undersøkelser avdekkes at en økende andel av barn ned til 10-årsalderen enten slanker seg eller ønsker å slanke seg. Et fellestrekk ved spiseforstyrrelser er en gal og forstyrret opplevelse av egen kropp. Prestasjonskrav i flere idretter, inkompetente ledere og manglende etiske retningslinjer i idrettsmiljø og holdninger både hos utøvere og særlig ansvarlige ledere, bringer mange, særlig unge idrettsutøvere, i faresonen.

Komiteen har med interesse merket seg at myndighetene også har tatt initiativ overfor reklamebransjen med anmodning om at denne bransjen viser langt større ansvar enn det en dessverre ser eksempler på. Kroppsfiksering i vår kultur der tynnhetsidealet er fremtredende, er definitivt med på å frembringe spiseforstyrrelser og spiseproblemer særlig hos jenter og unge kvinner.

Komiteen mener at de mange forhold, og til dels meget komplekse årsaker til at mennesker får spiseforstyrrelser, krever innsats på en meget bred front både hva angår forebyggingstiltak, diagnose- og behandlingstilbud og ei faglig god oppfølgingstjeneste med særlig vekt på pedagogisk-psykologisk tjeneste, helseøstertjeneste og primærlegetjenester.

Komiteen viser til den strategiplan mot spiseforstyrrelser som ble lagt fram våren 2000, med tiltak under flere ulike departement, og mener den er et meget godt redskap for ei offensiv satsing både på forebygging og behandling.

Denne planen forutsetter at det opprettes utrednings- og behandlingstilbud til personer med spiseforstyrrelser, der det innenfor spesialisthelsetjenesten bl.a. byg-

ges opp spesialteam knyttet til sengeavdeling og poliklinikk. I denne tiltakskjeden inngår også at alle poliklinikker innen barne-, ungdoms- og voksenpsykiatri bygger opp kompetanse hos medarbeiderne på dette området. I bunnen ligger oppbygging av det psykiske helsearbeidet i kommunene der ikke minst forebyggingsaspektet rettet mot tidlig intervensjon hos personer med tegn på spiseforstyrrelser er sentralt.

Komiteen ber departementet ta initiativ til at denne strategi- og handlingsplanen følges opp i kommuner, fylkeskommuner og aktuelle statlige arenaer.

Komiteen viser til at det i planen som ett tiltak er lagt til rette for medisinsk metodevurdering vedrørende diagnostikk og behandling av spiseforstyrrelser. Komiteen mener det både er nødvendig og ønskelig at behandlingseffekten av tilgjengelige behandlingsmetoder blir dokumentert.

Derfor støtter komiteen at departementet legger til rette for prosjektstøtte til utprøving og dokumentering av behandlingseffekt av alternative tiltak.

Komiteen viser til ovenstående begrunnelse, og på dette grunnlag foreslår komiteen at Dokument 8:83 (1999-2000) vedlegges protokollen.

Komiteens tilråding

Komiteen viser til dokumentet og det som står foran, og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument nr. 8:83 (1999-2000) - forslag fra stortingsrepresentantene Annelise Høegh og Sonja Irene Sjøli om å sette inn tiltak for å øke behandlingsskapasiteten for mennesker med spiseforstyrrelser - vedlegges protokollen.

Oslo, i sosialkomiteen, den 12. desember 2000

John I. Alvheim
leder

Asmund Kristoffersen
ordfører

Are Næss
sekretær